

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนการแต่งบทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิกโดยมีวัตถุประสงค์ สมมติฐานวิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการแต่งบทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก สมมติฐานการวิจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งบทร้อยกรอง และเจตคติต่อการแต่งบทร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรและแบบผังกราฟิกแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นห้องเรียนตามสภาพจริง โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน และกลุ่มทดลอง 2 จัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งบทร้อยกรอง และแบบวัดเจตคติต่อการแต่งบทร้อยกรอง วิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมหลายตัวแปร (MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งบทร้อยกรองของกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้กับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้
2. เจตคติต่อการแต่งบทร้อยกรองของกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้กับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่

จัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกมีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติมากกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

อภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งบทร้อยกรองและเจตคติต่อการแต่งบทร้อยกรอง ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก สามารถอภิปรายผลเป็น 2 ประเด็น คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านเจตคติ ได้ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งบทร้อยกรอง พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองทั้งสองวิธี แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่าผลการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีแตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก เป็นการสื่อสารที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้เข้าใจง่าย กะทัดรัด ชัดเจน ผังกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาจัดกระทำข้อมูลซึ่งต้องอาศัยทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การสรุปประเด็นและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง การแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูล เป็นต้น ผู้เรียนจะพัฒนาการคิดในระดับสูง เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบ ประเมิน จัดกลุ่ม สร้างมโนทัศน์ เรียงลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง ตามเหตุผล หรือจากจุดเริ่มต้น กับจุดสุดท้าย มีความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียน เพราะได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และจำในสิ่งที่เรียนได้อย่างแม่นยำ เพราะผู้เรียนเป็นผู้กระทำกับข้อมูลตามความเข้าใจของตนเองทำให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี

จากการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม บรรยากาศแห่งการเรียนรู้เป็นไปด้วยความสนุกสนาน ไม่ ดึงเครียด เนื่องจากนักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว นักเรียนมีความภาคภูมิใจในการออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อน ๆ ได้ดู เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา โดยใช้ผังกราฟิกมาช่วยในการแยกแยะ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ทำให้นักเรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเองได้ง่ายขึ้น นักเรียนจึงประสบความสำเร็จได้รวดเร็ว มั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง ส่วนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ นั้นนักเรียนจะอาศัยประสบการณ์และสิ่งที่มองเห็นมาปรับเป็นความคิดรวบยอด ซึ่งสามารถทำความเข้าใจและรับรู้ประสบการณ์ข้อมูลต่าง ๆ

ได้จากหลายทาง แล้วนำมาจัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ บางคนรับรู้โดยการใช้ความรู้สึก และสามัญสำนึก ขณะที่บางคนใช้ความคิดไตร่ตรอง บางคนลงมือปฏิบัติเลย จากนั้นจึงผ่านความคิดรวบยอดออกมาอย่างเป็นรูปธรรม ในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถนำแบบการเรียนรู้ของตนมาใช้ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย นักเรียนทุกคนที่ได้รับการสอนในทั้ง 4 ส่วนนี้ จะได้รับความสุข ประสบความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถของตนเอง ทั้งยังเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้สมองซีกซ้าย – ซีกขวาได้ทำงานอย่างสัมพันธ์กัน มีการดำเนินกิจกรรมที่ยืดหยุ่นตามความชอบของผู้เรียน ซึ่งช่วยจัดปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลและความสามารถทางสมองที่แตกต่างกันในชั้นเรียน นักเรียนทุกคนมีความสุขในการเรียน จึงส่งผลให้ความสามารถในการเขียนบทหรือโครงของของกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับ รัชดา ยাত্রา (2549 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการเชื่อมโยงของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกและแบบวัฏจักรการเรียนรู้ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง แสดงว่า การจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งบทหรือโครงให้สูงขึ้นได้ แต่เมื่อผู้วิจัยนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกและแบบวัฏจักรการเรียนรู้ ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ จึงอาจกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งบทหรือโครงได้ดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

สืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกสามารถให้คำตอบเฉพาะจุด เฉพาะเรื่อง ได้ตรงเป้าหมายทันทีทันใด เช่น เมื่อต้องการคำที่คล้องจองกัน สามารถแตกรูปให้เห็นได้ชัดเจน ได้คำคล้องจองมาใช้ได้ทันที ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลัก 4 ประการของการแต่งบทหรือโครง คือ ฉันทลักษณ์ เนื้อเรื่อง การใช้ภาษา และข้อคิด เนื่องจากองค์ประกอบด้านฉันทลักษณ์ เป็นเรื่องที่ยากที่สุดที่นักเรียนจะทำได้ถูกต้องทั้งหมด แต่เมื่อนำระบบของผังกราฟิกเข้ามาช่วยจึงทำให้นักเรียนทำได้ถูกต้องง่ายขึ้น แม้ผลงานที่ได้จะเป็นความและคำธรรมดา ไม่ใช่เพราะเพราะพริ้งนัก แต่ก็ถือว่าทำได้ถูกต้องในเวลาอันจำกัดที่ใช้จัดการเรียนการสอนเพียงแค่ 7 สัปดาห์

ส่วนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ จะหาคำสัมผัสคล้องจองได้จากการค้นหาคำที่ต้องการในคลังคำของตนเอง ถ้าในคลังคำมีคำ ก็นำไปใช้ได้เลย ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นปฏิภาณ

กวี ถ้าในคลังคำไม่มีคำก็ไม่สามารถใช้คำที่ต้องการได้ทันที ต้องเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์กันใหม่ ต้องใช้เวลานานขึ้นกว่าจะประสบผลสำเร็จ ดังในภาคผนวก จ.

2. ด้านเจตคติต่อการแต่งบทร้อยกรอง จากการสังเกตพฤติกรรมในขณะที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก พบว่านักเรียนมีความสนใจ และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาให้มีความหลากหลาย ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน นักเรียนจึงมีความสนใจในการเรียน ซึ่งดูจากเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง แสดงว่า การจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบสามารถพัฒนาเจตคติต่อการแต่งบทร้อยกรองให้สูงขึ้นได้ แต่เมื่อผู้วิจัยนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกและแบบวัฏจักรการเรียนรู้ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกมีเจตคติที่แตกต่างกับกลุ่มที่จัดการเรียนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานนั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้

นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรม โดยมีหลักในการควบคุมความคิดให้ตรงจุดมุ่งหมายโดยง่าย ไม่กระจัดกระจาย ทำให้แก้ปัญหาและสามารถสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก สามารถนำประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมาสัมพันธ์กับการแต่งบทร้อยกรอง ตลอดจนการสร้างสรรค์ผลงานและนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ส่งผลให้การเรียนมีความหมายต่อนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของเจตคติ คือ ด้านความรู้ เพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็ว เข้าใจได้ง่ายในเวลาที่จำกัด โดยเฉพาะในเรื่องฉันทลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เข้าใจยาก ปฏิบัติยาก ต้องใช้เวลา ส่วนด้านความพึงพอใจ เมื่อนักเรียนสามารถค้นพบ แก้ปัญหาหรือทำได้ นักเรียนย่อมเกิดความพึงพอใจว่าการแต่งบทร้อยกรองนั้นไม่ยากเท่าที่คิด โกร ๆ ก็ทำได้โดยใช้ผังกราฟิกเป็นตัวช่วยให้เกิดความคิดรวบยอด และด้านพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจย่อมมีผลทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะคล้อยตาม สนับสนุน พร้อมที่จะเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่อไปอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักในการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิก ของทิสนา แจมมณี (2548 : 85 – 86) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ประสบผลโดยทันที ทำให้นักเรียนประทับใจ ตรงตรงกับความสำเร็จ จึงพึงพอใจการจัดการเรียนรู้วิธีนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุปรียา ตันสกุล (2540 : บทคัดย่อ) ; ศิริลักษณ์ แก้วสมบูรณ์ (2543 : บทคัดย่อ) ; วรพร ปณตพงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ; สุพิศ กลิ่นนุปลา (2545 : บทคัดย่อ) ; รุ่งนภา ทศานนท์

(2544 : บทคัดย่อ) และเมทินี ชاکริตกร (2550 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้นหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบผังกราฟิก

สรุป จากความมั่นใจ ความประทับใจและความพึงพอใจในผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองที่แตกต่างกันทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการแต่งบทร้อยกรอง ของการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิกแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

1.1 การนำแบบการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก ไปใช้ ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักการ เป้าหมายให้ชัดเจน และเลือกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และวัยของนักเรียน

1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่าจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งบทร้อยกรองได้แตกต่างกัน ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหา

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรตั้งงบประมาณในการเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับครูผู้สอน ซึ่งอาจจัดทำในรูปแบบของเว็บไซต์ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ หรือจัดอบรมสัมมนาให้กับครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก

1.4 ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนการสอน

1.5 ถ้าครูนำหลักการจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบมาผสมผสานกัน โดยใช้แบบวัฏจักรการเรียนรู้เป็นหลักและแบบผังกราฟิกเป็นส่วนประกอบ มาใช้จัดการเรียนรู้เรื่องการแต่งบทร้อยกรองจะยิ่งส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จได้มากที่สุด เพราะการเรียนเรื่องการแต่งบทร้อยกรองที่ต้องการให้มีคุณภาพทั้งในด้านความถูกต้องและความไพเราะเพราะพริ้งนั้น ต้องใช้เวลานาน ต้องฝึกฝนทักษะบ่อย ๆ จนคุ้นเคยและที่สำคัญนักเรียนต้องได้อ่านมาก ๆ เพื่อสะสมคำให้มาก ตั้งแต่คำธรรมดา จนถึงคำที่สละสลวย คำที่มีความงามทางด้านภาษาและมีสุนทรียภาพ ตลอดจนแรงบันดาลใจและความคิดสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ส่วนการแก้ปัญหาที่คิดขัดตันที่ทันใด การเรียบเรียงโครงสร้างของเนื้อหาและค้นพหุอักษร ควรใช้การจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกมาช่วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก กับการจัดการเรียนรู้แบบอื่นในการเรียนรู้เรื่องการแต่งบทร้อยกรองและวิชาอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาถึงการนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิกไปใช้ในการพัฒนาทักษะกระบวนการอื่น ๆ เช่น ทักษะการตีความ ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจับใจความ ทักษะการสรุปความ ทักษะการนำเสนอ เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้และแบบผังกราฟิก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติในระดับชั้นอื่น ๆ